

پیش بینی ، آینده‌ای در حال

افراد در زندگی پرحادثه و رویداد خود، هر لحظه در حال تصمیم‌گیری هستند و بیشتر تصمیماتی که اتخاذ می‌کنند، متضمن پیش‌بینی است. در واقع، بجز تصمیمهایی که با ارزیابیهای تاریخی سروکار دارد، بقیه تصمیمها در جهت حوادث آینده است و به پیش‌بینی‌ها و برآوردهایی درباره چگونگی اوضاع محیط در آینده، نیازمند است. این موضوع، دربرگیرنده همه تصمیمها است، اعم از شخصی ساده، نظیر ساعت برخاستن از خواب، یا تصمیمهای مهمتر فردی، مانند زمان و چگونگی پس‌انداز، و یا تصمیمهای پیچیده‌تر و حیاتی - که بر تمام سازمان اثر دارد - نظیر اینکه آیا کارخانه جدیدی ساخته شود یا خیر. پیداست که برای رسیدن به تصمیم منطقی و عملی درباره مسائل مهمی همچون ساخت یک کارخانه، لازم است در خصوص تقاضاها، نوآوریهای تکنولوژیکی، هزینه، قیمت، برنامه رقبا، نیروی کار، قانونگذاری و مانند آن، پیش‌بینی‌هایی بکنیم.

این پیش‌بینی‌ها، بیشتر از نوع الهامی و قضاوتی است و اغلب مرز آن با تصمیم‌گیری روشن و مشخص نیست. این امر حتی در سازمانهای بزرگ نیز صادق است، و اگر چه ارزش پیش‌بینی در سازمانهای کوچک و بزرگ بر همگان روشن است، کمتر سازمانی است که به صورت منظم و گسترده پیش‌بینی را به‌کار برده است. پیداست قضاوت‌های عینی‌ای که بر اطلاعات به‌نگام مبتنی نباشد، از دقت و اثربخشی روشهای منظم و روشن پیش‌بینی برخوردار نخواهد بود. پیش‌بینی شامل فنون متنوعی از رویه‌های ساده تا روشهای پیچیده است، به عبارت دیگر از شیوه‌های ساده قضاوتی گرفته تا روشهای کمی و ریاضی پیچیده را دربرمی‌گیرد. پرسشی که همواره مطرح است این است که پیش‌بینی تا چه حد به بشر توانایی و امکان می‌دهد تا در آینده تصرف کند؟ در پاسخ باید گفت نسبت به ناتوانایی پیش‌بینی در آگاهی دادن از حوادث و تغییرات آینده همواره انتقادهای قابل ملاحظه‌ای مطرح بوده است. گذشته از آن، با توجه به خطاهای عمده‌ای که گاهی در پیش‌بینی رخ می‌دهد و در نتیجه تصمیمها و برنامه‌ها را به بیراهه می‌کشد معمولاً " به کارگیرندگان پیش‌بینی از نتیجه بخشی آن مایوس می‌گردند. ولی جالب است بدانیم که هر چه شکایات از پیش‌بینی افزایش می‌یابد، به عکس تعداد تقاضاها برای پیش‌بینی و علاقه به دریافت پیش‌بینی‌های اضافی نیز افزون می‌شود. البته این امر جای تعجب ندارد، زیرا هنگامی که بیشتر مسائل همانگونه که انتظار می‌رود پیش‌می‌آیند و عدم اطمینان در محیط کم است، چندان نیازی به پیش‌بینی رسمی احساس نمی‌شود، در حالی که دریک محیط متلاطم که عدم اطمینانهای فراوانی در آن وجود دارد، نیاز به پیش‌بینی بسیار زیادتر خواهد بود. در هر حال، صرف نظر از مزایا و محدودیتهای پیش‌بینی، لازم است توجه داشته باشیم که تمام انواع و فنون پیش‌بینی ماهیت قیاسی (تمثیلی) دارند، یا به بیان دقیقتر، بر داده‌های موجودی مبتنی هستند که می‌توان آنها را به عنوان یک حالت خاص قیاسی به حساب آورد. حال اگر پیش‌بینی بر داده‌های کمی

تاریخی مبتنی باشد، روشهای پیش بینی را کمی می نامند، و در غیر این صورت عموماً "روشهای پیش بینی"، "کیفی - تکنولوژیکی" یا "عینی - قضاوتی" خوانده می شوند.

واقعیت تلخی که باید مدنظر داشت این است که به کار گیرندگان فنون پیش بینی کمی، هنگامی که الگوها و روابط تثبیت شده دگرگون می شوند، هیچ راه ساده و قابل اعتمادی برای پیش بینی رخدادها آتی ندارند، زیرا روشهای کمی، پیش بینی خود را بر تشابه وضع موجود با الگوها و روابط گذشته، پایه گذاری می کنند، و در نتیجه زمانی می توانند خیلی خوب عمل کنند که آینده مشابه گذشته باشد، یا تغییرات اتفاقی بر کار آنان اثر نگذارد.

هنگامی که فنون کمی، خوب جواب نمی دهند، تنها بدیلی که می توان به جای پیش بینی تاثیر تغییر از آن سود جست، قضاوت آدمی است که مبتنی بر مقدار مناسبی از اطلاعات و ساختار است. به هر حال، از آنجایی که روشهای قضاوتی نیز پیش بینی خود را بر مشاهده روندهای موجود، و تغییرات و عظمت تغییرات آتی این روندها پایه گذاری می کنند، کاستیها و ناتواناییهایی دارند. در هر صورت مزیت روشهای پیش بینی مبتنی بر قدرت تعقلی انسان در این است که می تواند تغییرات منظم را خیلی سریعتر تعیین، و تاثیر یک چنین تغییری را در آینده بهتر تفسیر کند.

از طرف دیگر باید به این واقعیت اعتراف کرد که هر انسانی علایق و تمایلاتی دارد که گاهی مانع قضاوت درست اومی شود، برای مثال تمایل داشتن به حصول نتیجه یا وقوع حادثه ای خاص، ممکن است نظر ما را از پیش بینی درست حصول یا وقوع احتمالی ترین نتیجه یا حادثه منحرف سازد. ولی با تمام این تفصیلات و علی رغم وجود همه این نارساییها، می بینیم که بعضی از پیش بینی ها چنان درست از کار در می آیند که شهرت و موفقیت فراوانی به دست می آورند. و برخی از پیش بینی کنندگان چنان راههای مناسب و خوبی ارائه می دهند که عمل کنندگان بدانها، موفقیتهای فوق العاده مهمی را فرا چنگ می آورند.

در اینجا لازم است یادآور شویم که تاکنون، فرد یا روش پیش بینی خاصی شناخته نشده است که به طور پیوسته و قابل ملاحظه ای از سایر افراد یا روشها دقیقتر باشد. البته این بدان معنی نیست که برخی از پیش بینی کنندگان مشهورتر از دیگران نیستند، بلکه مقصود، وجود موفقیت اصولی و دائمی قابل تعمیم است.

به هر حال شواهد موجود حکایت از آن دارند که در صورت استفاده از روش "آزاد از تجربه"، هیچ راهی برای دانستن اینکه چه کسی یا روشی در پیش بینی دقیقتر خواهد بود، وجود ندارد. البته دانستن واقعیت مهم مذکور، برای شناختن مزایا و محدودیتهای روشهای گوناگون پیش بینی و ایجاد انتظاراتی که می تواند در برنامه ریزی و تصمیم گیری مفید باشد، ضرورت دارد.

ناگفته نماند برای انتخاب روشهای پیش بینی ای که بیشترین احتمال را در ارائه اطلاعات مورد نظر در یک وضعیت معین داشته باشد، شاخصهایی وجود دارد. ولی انتخاب روشی که همواره بهترین باشد، دست کم بر مبنای شواهد عینی موجود غیر ممکن است.

* * *

پیامبر اکرم (ص) می فرمایند:

"خير الولاية من جمع المختلف و شر الولاية من فرق الموتلف"

(کتاب الی سبیل انہاض المسلمین ص ۴۱۰)

بهترین مدیران کسانی هستند که استعدادها و سلیقه های گوناگون را در زیر چتر مدیریت گرد آورند، و بدترین مدیران کسانی هستند که مجموعه هماهنگ را متفرق سازند.

"دانش مدیریت" به عنوان یک مجله علمی و پژوهشی، آرزو دارد در ابعاد نظری، فراهم آورنده و زمینه ساز "تحولی مفهومی" در مدیریت علمی کشور باشد، تا در نهایت آرا و سلیقه های گوناگون مدیریتی، به سوی "مقاصد اسلامی" جهت گیری کنند.

دکتر علی رضائیان

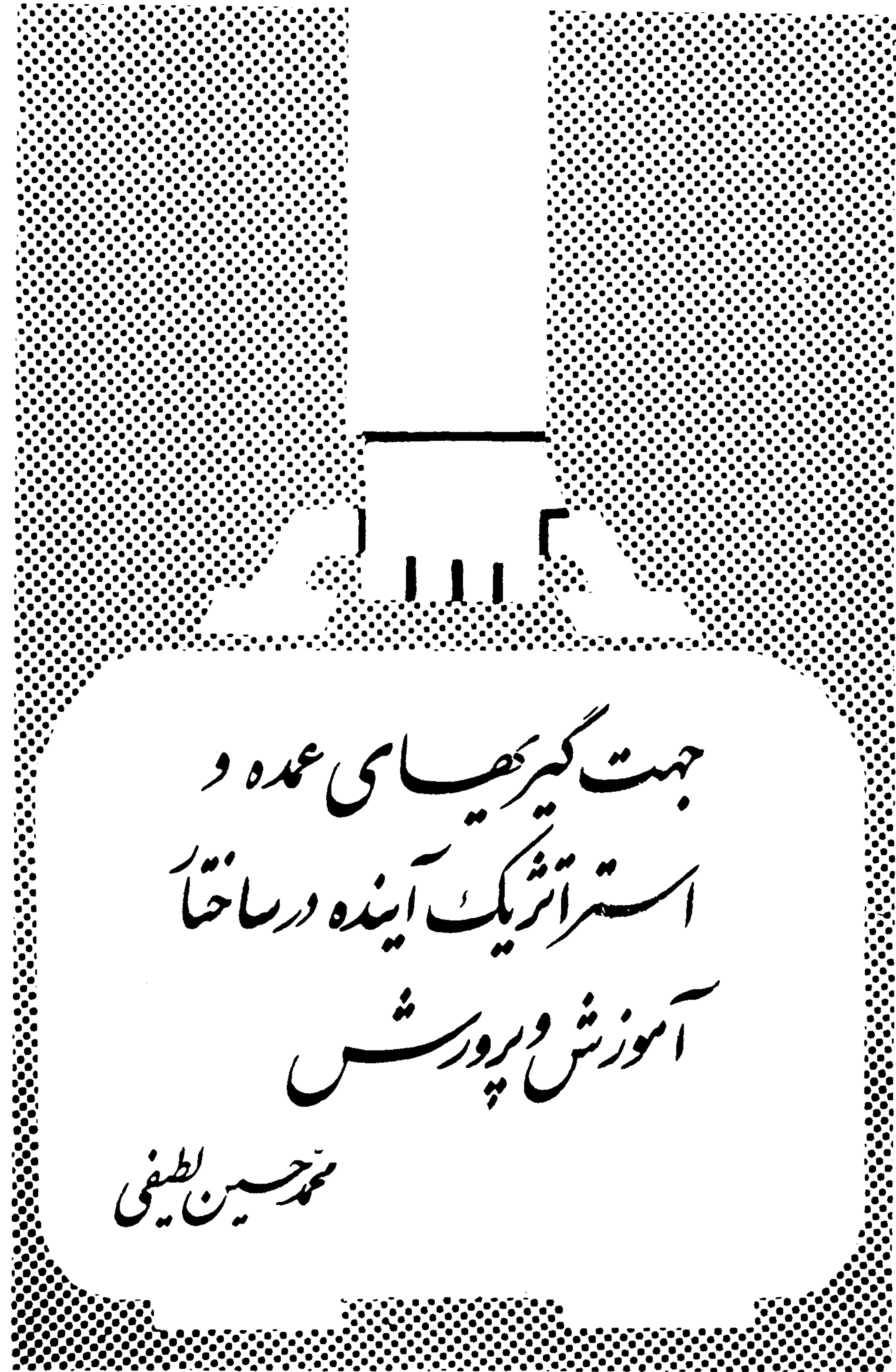
و بدین ترتیب با نفی همه چیز درجه اضطراب و دلواپسی خود را کاهش می دهد. این متخصصان در گروههای بزرگتر و بزرگتری حفاظت می شوند زیرا به مساوات آنکه آنها چیزهای بیشتری را تکذیب و نفی و نادیده می گیرند، ما به تعداد زیادی از آنها احتیاج داریم تا زمینه های نیاز بشر را برآورده کنند. نتیجه چنین فرایندی بوجود آمدن نهادهای عظیم و سه موازات آن توسعه دولتهای بزرگ، مدارس بزرگ و شرکتهای چندین ملیتی غول پیکراست که هرکدام آنها متشکل از تعداد زیادی از افراد کاملاً متخصص و واجد شرایط هستند که در یک نگرش کلی و با در نظر گرفتن همه آنها در لحظه ای واحد تقریباً همه چیزانفی می کنند و نادیده می گیرند.

چگونگی مفاهمه و برقراری رابطه موثر بین متخصصان

مشکل درواقع، این است که چگونه متخصصان می توانند بین خود مفاهمه و رابطه موثر برقرارکنند. سبک و روش قبلی سازماندهی مردم که بر این تصور استوار بود که کسی در آن بالا با مغزی واحد و منحصر بفرد همه چیز را می فهمد، دیگر جوابگوی موثر به مشکلاتی که جهان با آن روبروست نمی تواند باشد و نیست. پیشنهاد این است که راه حل قابل قبول در ایجاد محیطی است که در آن گروههای متخصص خود سازمان یافته یا خود سازمان دهنده بوجود آید. خود سازمان دهنده یا خود سازمان یافته بدان معنی است که کسی بدانشا دستور نمی دهد که چه کاری بکنند و چگونه آن را انجام دهند. بلکه خود آنها با تفکر خود و تعاملی که فرایند آن تفکر خودی است راه را جهت تصمیم و اجرا هموار می کنند. الذین جاهدوا فیها لیهدینهم سبلنا

مشکل برقراری مفاهمه و ارتباطات درونی بین انسانها و قدرت کامپیوتر

با افزایش نجومی جمعیت و انفجار اطلاعات در ۳۰۰ سال اخیر، مشکل و پیچیدگی اصلی، برقراری ارتباطات داخلی بین مردم است. کامپیوتر توانایی

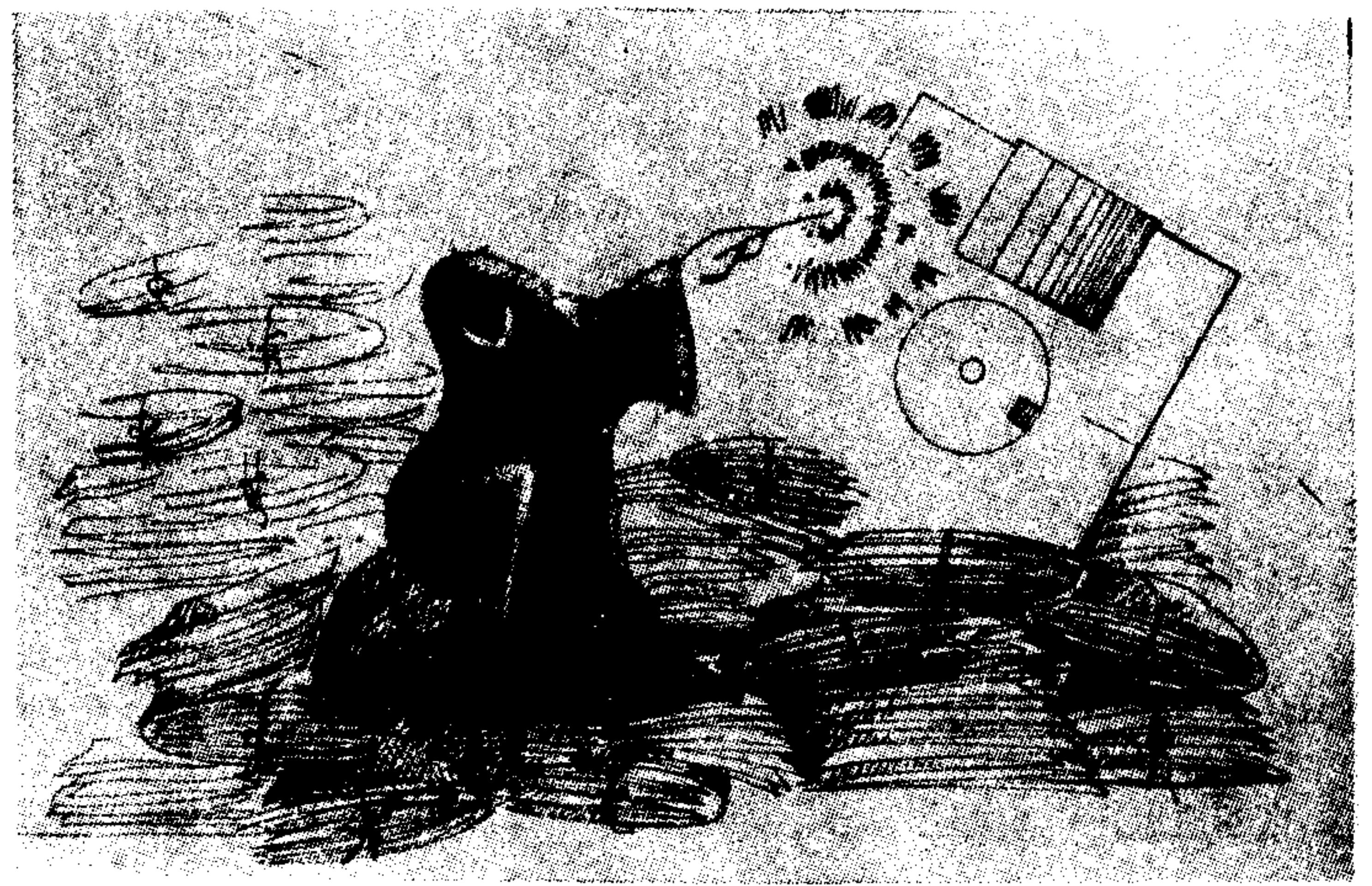

جهت گیریهای عمده و استراتژیک آینده در ساحات آموزش و پرورش

محمدحسین لطفی

جنگ تخصص

جهان، رفته رفته پیچیده تر می شود، شتاب تغییرات به سرعت افزایش پیدا می کند و لسی ذهن انسان کندتر پیش می رود. مشکلات از همینجا ناشی می شود که می خواهیم این ذهن را صرف نظر از اینکه چه قدر باهوش است در رویارویی با افزایش سریع اطلاعات و تغییرات در شکل کمی آن بکار بگیریم. وقتی که مردم اندیشناك و دلواپس هستند، تمایل به تقلیل آن اضطراب و دلواپسی پیدا می کنند. جوابی که موجودیتهایی به نام جامعه، شرکتهای سازمانهای معظم و دولتها به این معضل می دهند این است که مردم را در گروه های تخصصی به عنوان متخصص آموزش دهند. يك، متخصص بدین معنی است که در حقیقت، همه چیز را غیر از تخصصش نفی می کند.

" داده‌ای " می باشد . که يك مفهوم و واقعیت دو بعدی و یا حتی چند بعدی قابل تعبیر و ارتباط است و می توان آنرا " داده ای " تلقی کرد که بوسیله دیگران هم قابل ارتباط دادن هست ، مثل يك کتاب درسی و یا هر کتاب دیگر .

۳ - دانش :

اطلاعات و داده ای است که مابطور شخصی در ذهن و مغز خود بین عناصر آنها روابطی برقرار کرده ایم و به علت اینکسه می توانیم با قیاس و استقرا ، ابزار منطق و تفکر صحیح ، برپایه اندوخته های تجربی قبلی استدلال کنیم ، لذا می توانیم از این دانش به موثرترین وجه بهره وری بعمل آوریم .

۴ - حکمت و فرزانیگی :

آن حالت متعالی است که در اثر برقراری اتصالات درونی بین گره های اطلاعاتی به سطحی از آگاهی و آمادگی عقلانی و حکمی رسیده ایم که قادریم از مجموعه حکمی - اطلاعاتی در مواجهه با هر نوع شرایط و مقتضیاتی ارائه طریق نموده و آنرا بکار ببریم . پاسخ به اینکه چگونه چنین چیزی صورت می پذیرد در ضعیفترین مرحله فکری بشر بشمار می رود لیکن این حالت درست ضد تخصص گرایی است و ما باید سعی کنیم که در مورد آن معرفت بیشتری کسب کنیم . راه خرابات و علم سماوات و تشخیص خودآگاهانه سود و زیان و همواره در جوار یار بودن از ویژگی های داشتن حکمت و فرزانیگی است .

۵ - اطلاعات دست اول و منحصر بفرد و یا اطلاعات ویژه :

اگر در هر يك از بخش های " داده " ، اطلاعات ، دانش و یا حکمت و فرزانیگی واحد دریافت شده دست اول و منحصر بفرد باشد و فقط در اختیار يك فرد ، گروه و یا سازمان قرار گیرد که فقط او توانایی استفاده و بهره برداری از آن را به شکل بهینه در زمانه بهنگام داشته باشد ، در این صورت آن داده ، اطلاعات ، دانش یا حکمت می تواند " اطلاعات ویژه " تلقی شود . این مفهوم يك ویژگی فرار و قابل تغییر با سرعت زیاد است . چیزی که الان " اطلاعات ویژه " تلقی می شود ، شاید يك آن دیگر به عنوان داده در دسترس همه تبدیل شود .

محاسبه تعداد و اندازه های این ارتباطات داخلی را دارد ولی انسان قادر به چنین کاری نیست . مشکل اصلی قهرا " به این نقطه تبدیل می شود که چگونه ما بتوانیم این انسانها و افراد مرتبط و متصل بهم را در داشتن نقش موثر و کارآ در حل مشکلات بطور موثر یاری کنیم قضیه بسیار مشکل است زیرا ، با گروه کثیری از افراد متخصص در سطح بالا مواجهیم که با همدیگر بخوبی مذاکره نمی کنند و مفاهمه و ارتباطات طولانی مدت ندارند زیرا حتی بخاطر اصل تخصص و تفکر سلولی همدیگر را نفی و انکار نیز می کنند .

تشریح اندام اطلاعاتی کامپیوتر

باتوجه به اصل پیشنهادی برای ایجاد محیطی که گروههای خود سازمان دهنده و یا خود سازمان یابنده پرورش پیدا کنند بهتر است چندین اصطلاح که در علوم کامپیوتر و اطلاعات مطرح است بررسی شود . در جهان کامپیوتر اغلب از اطلاعات و داده و برخی اوقات نیز از سیستمهای اطلاعاتی معرفتی^۲ و سیستمهای اطلاعاتی حکمتی^۳ یا حکمی صحبت می شود . در زیر ، مفاهیم مرتبط بدین اصطلاحات و همچنین سیر منطقی اطلاعات بمعنی عام را بتصویر می کشیم :

۱ - داده :

داده به يك واقعیت منفرد و یا واقعه منفرد یا مفهوم تك جهته که اغلب به خودی خود خیلی نمی تواند موجودی مرتبط و مطابق با مقصود باشد اطلاق می شود و در حقیقت يك واقعیت و پدیده يك بعدی است و با اصطلاح گاهی چیز بی ربطی است .

۲ - اطلاعات :

اطلاعات بمعنی ارتباطات بین چندین نقاط